

felelős szerkesztő.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia

2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHAZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

„Feltámadott az Úr bizonnal!”

*Győzedelem, győzedelem
Ellenség meggyőzöttet,
Ama felkent Fejedelem.
Megnyerte az életet!*

Zengjen ajkainkról ez ének, minden érzésünk
öröm hallelujává változzék e napon, mert: *»Feltámadott az Úr bizonnal!«*

Óh kell-e ennél nagyobb vigasztalás, hogy
a mi fejünk koronája, az Úr föltámadott és mint
első zsenge a koporsóból kijött. Mert a halálban
maradt Jézus, minden más lett volna, csak nem
Üdvezítő, Szabadító, Engesztelő, Közbenjáró. Ha
fel nem támadott Jézus miképpen lehetne az emberi-
ség Életfejedelme, nevét már rég elfelejtelték
volna, még a martirok nevei közt sem emleget-
nék, nem ünnepelnék soha. Ha Jézus föl nem tá-
madott, akkor az ő neve — mely most
mindenek felett vagy — megvolna bélyegezve,
mint csaló és hazug neve az egész világ által.
Ha Jézus fel nem támadott, akkor az ő jóslata
feltámadásáról, nem lenne egyéb, mint erős té-
vedés és hatalmas csalódás. Ha Jézus fel nem táma-
dott, nem volt egyszülött gyermeke Istennek, nem
volt ő az Atyánál öröktől fogva, nem volt az ő
élete büntelen, szeplőtlen; sőt annál kevésbbé
mondhatta el magáról: *»En vagyok az út, igazság,
az élet.* Ha Jézus fel nem támadott, mit használ
ami hitünk: *»Jézus-Krisztus tegnap és ma és mind-
örökké ugyanaz!«* Ó mily nagy csalódás és téve-
dés akkor a János látomása, ki az Üdvezítőről is-
mételten vallomást teszen: *»En vagyok az Alfa
és az Omega, a kezdet és a vég.«*

»Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiába

való a mi predikálásunk...« Pál apostol e hatal-
mas bizonyágtétele felett kell nekünk ma tisz-
tába jönnünk, ezt kell nekünk jól megértenünk.
Ha az ő bizonyágtétele hiábavaló, úgy hazugsá-
got hirdettek vele mindazok, kik az ő napjaitól
kezdve e pillanatig, a Krisztus nevében predikál-
tak. Szégyenleni kellene magát a Krisztus evan-
geliomáért az apostol idejétől kezdve napjainkig
mindazon hívőknek, lelkészeknek, tanítóknak, szü-
lőknek, kik ajkokra vették Krisztus tanításait, a
húsvéti történetet. Nem az igazság, valóság predi-
kálói voltak ők ez esetben, hanem hazugság ter-
jesztői — szószátyárok! Ha Jézus fel nem támadott
volna, legjobb lenne mindazon lapokat kitépni a
Bibliából, melyek Jézus tetteiről, életéről, tanítá-
sairól szólnak, vagy a legkisebb vonatkozásban
vannak ő vele. Ki kellene tépni onnan azokat és
Jézus ellen és mindazok ellen, kik csaknem 1902
esztendeje merik ámitani a hiábavalóságokkal a
népet: vádiratot készíteni belőle. Mert ez esetben
a Krisztus evangéliuma a legnagyobb *humbug*
lenne, melyet a világ valaha hallott. Legjobb
lenne akkor a katedrákat lerombolni, a templo-
mokat és imaházakat táncz helyiségekké, mulatókká
változtatni, hiszen az Isten, a Krisztusba vetett
hitünk úgy sem sokat használna.

De ha Krisztus fel nem támadott, úgy:
»hiába való a ti hitetek is.« — folytatja Pál apostol.
Mily igazsága vala Pálnak! Hiábavaló lenne a mi
hitünk, ha Krisztus valóban a sirban maradt,
akkor nincs értelme, hogy neki higgyünk, benne
bizakodjunk. Mert ha felvesszük, hogy Jézus nem
támadott fel, úgy minden ő ígérete és jóslata
feltámadását illetőleg, nem egyéb, mint hamis
ígéret és igaztalan állítás. Mert Jézus, ha ebben a
dologban tévedett, tévedett ő sok esetben. Vagy

ki kezkeskednék azért, hogy ő minden dologban, feltámadását kivéve, igazságot mondott? Nem támad-é kétség keblünkben az ő szavait vizsgálva, látjuk, hogy *egyben* nem mondott igazat? Miben áll akkor az ő szent és ártatlan élete, ha már *egyben* is tévedett? Hogyan volna képes ily tökéletlen ember a megfoghatatlan, láthatlan Isten jóságáról, fenségéről, mint Atyáról biztosat beszélni? Ejtsünk el csak egyetlen-egyet az ő tanításából, összeomlik az egész épület, melyet dicsőségesen felépített! Akkor a benne vetett hitünk alaptalan, gyümölcsstelen és haszontalan lesz. És minő bizonyosság lenne az, midőn Jézus magáról szól ilyeténképpen: *»Az ember fia fel fog támadni harmadnap múlva!«* Szabad-é nekünk akkor ilyen ígéretben bízni: *»Bűneid megbocsáttatnak«* — vagy ebben: *»Az ember fia azért jött, hogy megkeresse és boldoggá tegye, ki elveszett vala.«* Joggal vonhatja-é le Pál apostol akkor eme következtetést fenti szavaiból: *»Ha Krisztus fel nem támadott, akkor még mindig bűneitekben vagytok!«* Micsoda igazság lenne ez: *»Ő a mi igazságunkért támadott fel!«* Vagy talán ösmersz te valami módot, atyámfia, a mely a halál és bűn martalékából — a feltámadott Jézus nélkül — megszabadíthatna, Istennel kibékíthetne? Vagy talán saját erődből ellen tudsz állani a bűn kísértéseinek, letudod győzni kívánságaidat? Nem és százszor nem! Hallgasd meg csak, mit mond az apostol saját tapasztalatából: *»Halottak voltunk a bűnben, de Isten, Krisztussal együtt megelevenített.«* A feltámadott Krisztus nélkül a bűnben vagy és örökké ott maradsz! Vagy talán azt gondolod, hogy Isten mint szerető édes Atya, Jézus nélkül is megtart

teged? Oh, de kiáltal lett Isten *»szerető Atyánk«*? Mikor lett ez nyilvánvalóvá, ha nem a Jézus szenvedésében és feltámadásában?!

És végre a Krisztus feltámadása nélkül: *a kik ő benne meghaltak, mind elvesztek!* Zártad-é már le kedves halottad szemét e vigasztaló reménységgel: *»A viszontlátásra!«* Ha Krisztus fel nem támadott, akkor az ilyen reménység hiába való! Sohasem fogjátok az eltávozottokat többé látni! Ők elvesztek és ti is velők együtt! Elveszünk, elpusztulunk örökre, a Krisztus feltámadása nélkül. Oh minő fájdalmas tudat ez, minő szomorú jutalom a ti keresztyéni hitetekért! De ha az ő szavai élnék lelkünkben: *»En élek és ti is éltek«*; ha tudjuk és hisszük, hogy ő volt az első, ki az Urban elaludott és ismét feltámadott: akkor beteljesedik az *Írás* szava is: *»Úgy szerette Isten a világot, hogy egyetlen egyszülött fiát adná«* — és visszahozta a halálból az életre — *»hogy valaki hiszen ő benne el ne vesszen, hanem örökölete legyen!«*

Igen, Krisztus élt, szenvedett, meghalt és feltámadott miérettünk és azokért, kik ő benne hisznek és vallják: *»Tudom, hogy él az én Ildvezítőm!«*

Azért tehát énekeljük örömmel: *Nincs már szívem félelmére...* Mondjuk bátran, diadalunk biztos tudatában: *»Halál, hol vagyon a te fülánkod? Koporsó, hol vagyon a te diadalmaid? Istennek legyen hála, ki adott diadalmat, a mi Urunk Jézus Krisztusnak átala!*

Birtha József.

TÁRIZZA

Husvétí képek.

1. Az ünnepre szépen kitisztított házban gyermekei között ül az apa s tréfálódzva játszik velők. Arczáról a boldogság sugárzik, a mint gyöngéden végig tekint a vidám kicsinyeken. De ugyanakkor tekintete fájdalmat árul el, mintha bocsánatot akarna kérni az apró jószágoktól. Anyjok az asztalnál áll, épen az ételt hozta fel. Szerető szemeit lelki gyönyörrel legelteti kedvesein, szemében pedig köny csillog. Miért e köny? Nemrég még e házban minden máskép állott. A férj csupán magának élt, könnyelmű társaságokban keresett szórakozást, boldogságot, nem törődött feleségével, gyermekeivel. Családjá már a nyomor útjára lépett. Az édes anya sirt, szomoruan, gondterhelten nézett gyermekeire. De férjének mégsem tett szemrehányást mióta látta, hogy ez csak árt s férje még rosszabb lesz. Kettőzött szeretettel vette körül, szolgált neki, mint egy cseléd, igyekezett gyermekei szívében megőrizni, erősíteni az apjuk iránti szeretetet; dolgozott erején felül, csak hogy a nyomort távol tartsa. Erőt pedig adott neki a hit és imádság; jó keresztyén nő volt, szívében Krisztusnak lelke lakozott. Egy-

szer csak erőt vett a férfin a nyugtalanság, végtelenül rosznak és szájalmasnak tünt fel őnmaga előtt. Valami csodálatos hatalom vonzotta a hú lélekhez, ki annyival jobb volt, mint ő; a gyermekekhez, kiknek ártatlan tekintete mintegy kérdezte tőle: édes apa, miért akarsz elromolni? S végre a jég megtört, ismét egyesültek, hogy soha többé senki el ne válassza őket; egyesültek abban a ki az élet Az önzés meghalt, a szeretet föltámadott; a régi elmúlt, ime minden megújult! S midőn ma a Tiszteletes ur prédikálta: *»Valami-képen föltámadt a Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképen mi is új életben járjunk,«* (Rom 64.) férj és nő gondolatban találkoztak.

2. Tavaszi napfényben, nyitott ablak előtt özvegy asszony ül, majd az égre tekint, majd egy levélkébe, melyet tegnap kapott, melyet mindegy szóig könyv nélkül megtanult. Mégis egyre olvassa, mintha nem akarna hinni szemeinek: valóság vagy álom?

Oh azok a jószágos szemek — látszik rajtuk, hogy igen sokat sirtak, de ma örömtől sugároznak. De hát mi is van abban a levélben? Az elveszett és ismét megtalált fiunak régi története. Vilmos, egyetlen gyermeke, kit özvegyiségében nélkülözések közt nevel föl, kire kiárasztotta szerető szívének egész gazdagságát, megunt az ott-hont, elment a világba keresni szerencsáját, melyről, álmodozott. Rég nem hallott többé semmit

Az élet ünnepén.

Merengj oh lelkem! merengj el boldogan,
Hiszen ma egy szebb élet ünnepe van.
Te jó tündér! ki a bus siri álmot
Halottaidról tova szállni látod . . .
S ti feledhetlen kedves angyalok!
Kik husvét reggelén ott állatok
Az üres sirnál, jöjjetek tanukul:
Hogy van egy élet még a sirokon túl.

És jöjj vigasztelt biztatása annak —
Ki fölkél mélyéből a sirhalomnak . . .
S akkor mondá: «én élek s ti is éltek.»
Nem alszik hát ki az a láng, a lélek:
Melyet Isten gyújtott meg egykoron,
S melyben a szikra lelkével rokon:
De élni s lenni fog a siron túl is,
Ha porhajléka földön szertehull is.

Hit az embernek legfőbb éke, java,
Jó annak, a ki végiglen megtartja;
Ha nem is emel gazdagságra, fényre,
Mégis boldog vagy a világon véle . . .
S azzal hunyván le majdan a szemed,
Nem bántja félelem a lelkedet:
De úgy száll el, mint ősz időn a madár —
Ki tudja, hogy reá egy szebb haza vár . . .!

Merengj oh lelkem! merengj el boldogan,
Hiszen ma egy szebb élet ünnepe van.
A mi mulandó, ne gondoldj ma arra,
Csak az örökszép sirtuli hajnalra . . .
Mert lesz egy reggel, szebb a többinél,
Ki sirban alszik akkoron kikél:
S a kik elváltak földön sok sirással,
Nagy öröm közt találkoznak egymással . . .!

Dénes József.

Isten igéje.

A keresztyén ember győzelme.

E világon nyomoruságo-
tok léssen, de bizzatok:
én meggyőztem e világot.
Ján. XVI. 33 b.

Olvastam egy mesét. Volt egyszer egy ember, kinek nagy hegyeken, meredek sziklákon kellett keresztül mennie. Az utat nem ismerte. Elment tehát a szomszédjához, a ki már járt azon a helyen s tudakozódott az ösvény felől. Szomszédja szíves örömmel magyarázta meg a legrövidebb és a legbiztosabb utat; figyelmeztette a sziklákra, melyeket meg kell másznia, a veszélyekre, melyeket ki kell kerülnie. Még le is rajzolta az egész utat s átadta a kérdezőnek. Másnap reggel utnak is indult a mi emberünk kezében az utleírással. De minél fennebb ment, annál magasabb hegyek bukkantak fel előtte, annál rémitőbb sziklák meredtek le reá és annál szédítőbbek lettek a mélységek. Ereje egyre lankadt, bátorsága tűnedezett. Végre így szólott önmagában: »Ember ezt az utat meg nem teheti, csak zergék és sasok járhatnak itt.« Visszafordult. Egy perczre még megállott, hogy szemével végig mérje megfutott utját. Egyszerre csak kiáltást hallott felülről: «Bátorság, utánam?» Föltekintett és látta szomszédját, kitől az utmutatást kapta, a mint az nyugodtan és biztosan haladt egyik szikláról föl a másikra. Erre bátorsága visszatért s követte társát. Mikor a tetőre értek, gyönyörűséges szép virágos völgy tárult fel előttük mirtuszokkal és

gyermekéről, de ő tudta, hogy egyetlen fia rossz ultra tévedt. Megmentésére semmit sem tehetett, csak sirt- és imádkozott. Isten meghallgatta az ő imádságát. A tegnapi érkezett levél sok szomorú dolgot beszélt a bűnről, a bűnnek zsoldjáról, Istennek súlyos ítéleteiről, de a végén a felhők közül először a nap, viharra béke következik. Anyjának képe, szelid kegyessége, szeretete, mondasai tanításai, intései, versecskéi, melyeket oly sokszor elmondott, a bűn sötét útján sem haltak ki lelkéből, szíve mélyén szűnyadtak s a nyomoruság hevében újra lángra gyultak. A messze távolban anyjához hasonló lelkű embereket keresett és talált, kik megkönyörültek rajta a Krisztus szeretetének nevében, kezöket nyujtották és őt felemelték. És ő visszatért Istenhez s Isten elfogadta; most levelében anyjához fordul, bocsánatát szeretetét kéri. Az anya olvassa, olvassa fiának levelét és szól önmagában: látom-e még itt e földön avagy csak a mennyben? U az enyém, nekem van ismét gyermekem, hála Istenemnek! Megszólalnak a husvétii harangok; az özvegy templomba készül, hogy a gyülekezettel az Életfejedelmének ünnepet rendeljen.

3. Nyoszolyáján fekszik a beteg. Szép arcza beesett halovány; erős alakja összehült. Többet szenvedett a testi kór fájdalmainál. A mint meg tudta a borzasztó valót, hogy nincs számára mentesség, hogy élete delén életről, hivatásról, szép ter-

vekről lekell mondania, lelke elsötétült, kibeszélhetetlen keserőség vett rajta erőt. Hite, melyet ifjuságától kezdve hiven megőrzött, megtört. Úgy érezte, hogy Isten elhagyta őt s azért torzsalakodva fordult el ő is tőle, hogy szerencsétlen gondolataival önmagába elzárkozzék. De nem tudta sokáig elviselni. Meghallotta a hívogató szavakat: «Jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és sok terhet hordoztok, én megnyugtatlak titeket.» És ő kilépett zárkozottságából s kész volt követni az Idvezítőt. Felvette az U igáját, tanult Tőle és beismerte, hogy eddig az Idvezítőt nem értette. Elment vele a Getsemánéba s szólt: «Atyám ne az én, hanem a te akaratod legyen.» Követte Jézust vállán a kereszttel; a Golgothára áldozatul vitte minden kívánságát, minden gondolatát. És most békességet talált; életének sirjából új élet támadt Istenben, zavartalan, boldog, az örökkévalóság fényében csillogó. Így fekszik husvét reggelén a szenvedések nyoszolyáján — elégedetten. A közeli templomban megzendül a gyülekezet éneke, a beteg együtt énekl halgan, csendesesen: «Jézus él, mi is élünk.»

gránátokkal. «Mivel hálálhatnám meg neked — kérdezte az utas vezetőjétől, — hogy nemcsak megmutattad az utat, de erőt is adtál, hogy azt megtegyem?» «Nem úgy barátom — felelt a kalauz — a bizalom, melyet lelkedben támasztottam, ébresztette fel a tebenned ismeretlenül szunnyadó erőt.»

Mindnyájan utasok vagyunk. Utunk a bölcsőtől a koporsóig vezet. Sokszor mászunk meredek hegyekre, kapaszkodunk bizonytalan sziklákon, előttünk szédítő mélységek tátonganak. Az élet nyomorúságait senki ki nem kerülheti. Ezek az élet felhői, a nagy hegyek, meredek sziklák. De nekünk is van vezetőnk. Jézus a mi utmutatónk; ő szól: «bizzatok, én meggyőztem e világot.» Ez a felhőt áttörő sugár.

Mikor megkönyékezik a sátán hizelgő szavával: előttünk áll a pusztában diadalmaskodó Jézus. Ha szükségét szenvedünk: előttünk áll Jézus, ki nekünk nincs hova fejét lehajtsa. Mikor nincs erőnk megbocsátani az ellenünk vétkeztéknek: látjuk Jézust, ki imádkozik ellenségeiért. Mikor nem bírjuk kiirriteni a keserű pobárt: halljuk az imádkozó Jézust: «Atyám ne az én, hanem a te akaratom szerint legyen.» Nehéz szenvednünk az igazságért? Előttünk áll Jézus vérző homlokkal, vállán nehéz kereszttel. Nincs erőnk halálba menni az emberiség üdveért? feltűnik előttünk a Galgotha. Nem tudjuk legyőzni a halál félelmét? Fülünkbe cseng a husvétii evangélium

Ime, Jézus nemcsak megmutatta az igaz utat, de előttünk megy mindenütt. Példája bátorit, bátoritása fölébreszti lelkünknek ismeretlenül szunnyadó erejét. A kik Ő reá néznek, azok meggyőzők a világot, azok felkiáltanak Pál apostollal: «Az Istennek legyen hála, ki azt cselckézi, hogy mindenkor diadalmasak legyünk a Krisztusban!» (2 Kor. 2. 14.)

(Utrecht.)

Biró Sándor.

Husvétra.

Rögös uton fáradtan járok,
Tövis megvérez, megakaszt árok.
Sokszor nincs csillaga az égnek . . .
És százszor is egy nyomba lépek,
Vagy bolyongok utból kitérve,
A célát nem látom a sötétbe'.

Lelkem ereje sem a régi,
Csalódás, bú mindegyre tépi.
Testileg is rég összetörve
Rágondolok a temetőre;
Jól tudom, hogy ha ide érek,
Vége lesz minden szenvedésnek.

Hát a kinek sirját megásták,
Lezárták végképp számadását??
Aki szenved, de hisz' és bizik
Egy életen egész a sirig,
Annyi legyen jutalma végre,
Hogy a sirban mindennek vége??

Óh, én nem rettegek a végtől
De így a lelkem ki nem békül.
Nekem nagy kincs az az ígérlet:
«Hogy vár rám egy boldogabb élet»
Legyen e hitem bár csak álom,
Megnnyugvásom ebben találok.

(Érkává.)

G. Diónszeghy Mór.

Ápróságok.

A kegyelem.

A nagy Napolon előtt térdre borulva az édes anya így szól: «Felség! kegyelem, kegyelem, kegyelmezzen meg a katona fiannak, ne hajtassa végre a halálos ítéletet.» «Keljen fel aszszonyom, keljen fel, ok nélkül ne is kérjen. Az ön fia — bármily rosszul esik önnek — megfog halni. Az ítéletnek megfelelőleg főbe kell őt lövetnem. Már másodszor hágtá át a szolgálati szabályt és oly súlyos bünt követett el, hogy először is halált érdemelt volna.» «Tudom, Felség! hogy bűnös és azért esdeklek kegyelemért.» «Mint mondtam, fia megfog halni, nem érdemel kegyelmet.» «Oh Felség! épen azért kérem én a kegyelmet, mert nem érdemli meg. A kegyelem nem volna kegyelem, ha megérdemelné. akkor az igazságszolgáltatás volna. Én pedig nem igazságot kérek Felségedtől, hanem kegyelmet.» Kevés gondolkodás után így szólt a császár: «Jól van aszszonyom, a fiának megkegyelmezek.» Hát mi bűnös emberek hányszor sértettük meg az Isten törvényét?! Igazság szerint nem megérdemeltük volna-e a halálos büntetést. Azért nem feledjük, Istentől soha ne kérjünk igazságot, hanem csak kegyelmet.

Az Istent nem szereti, mert nem látta.

Egy özvegy édesanya szomoruan tapasztalta, hogy a 12—13 éves leánya mintha ellenszenvvel viseltetnék a vallás iránt, különösen az Isten neve iránt. «Ugy látom, leányom, te nem szereted az Istent.» «De anyám, hogy tudjam én szeretni mikor nem láttam.» Senkit se tudnék szeretni mig nem láttam.» Kevés idő mulva az édes anya és leánya egy más lányos anya látogatására mentek. Az özvegy kérdezi az utóbbi anya leányát, hogy szereti-e ő az édes atyját «Hogy ne szeretném» válaszolt csaknem megbotránkozva. «Igen, de soha nem látta, mert már születése előtt elment volt Amerikába és mégis szereti?» «Szeretem nagyon, mindig küld levelet és ajándékot nekem. Mig kisebb voltam s nem tudtam olvasni az anyám levelében tisztelt és csókolt, most pedig egyenesen nekem küldözgeti azokat.» Az özvegy reá tekintet leányára, ki megértette: lehet azt is szeretni a kit soha nem látott. Többé a lány se mondotta, hogy nem szereti az Istent, mert nem látta.

Hazai krónika.

TISZA KÁLMÁN

1830—1902.

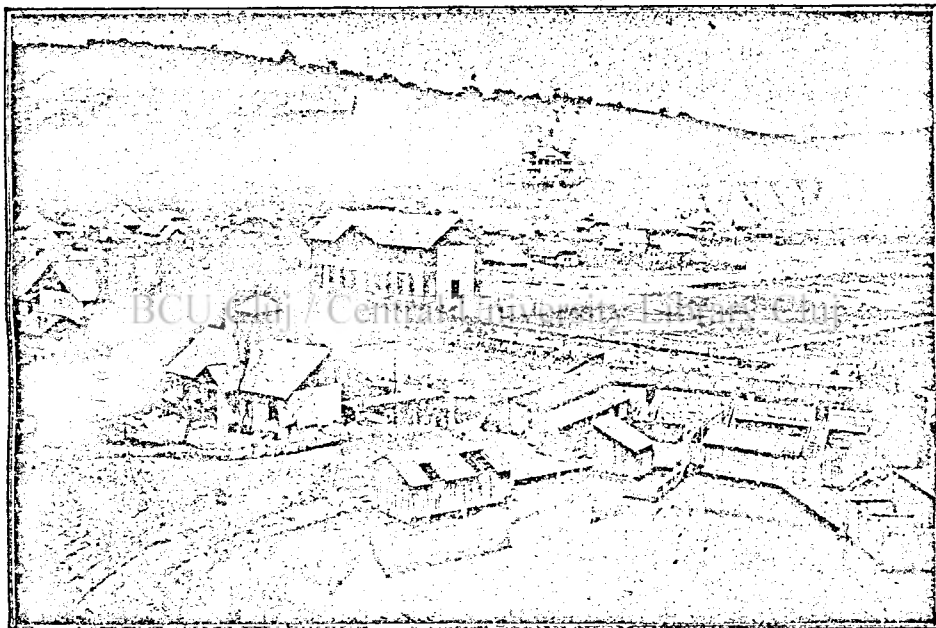
A mitől már régóta féltünk, az oly sokszor rebesgetett hír: csakugyan szomorú valóra változott. *Tisza Kálmán, egykor nagyhirű politikai ellenzéki vezér, később a magyar kormány 15 éven át elnöke, a dunántúli ev. ref. egyházkerület 35 év óta főgondnoka és a magyar-*

országi egyetemes ev. ref. egyház konventjének és zsinatjának világi elnöke stb., e hó 23-án reggel 7 órakor elhunyt. Szinte félve vettük fel a lapokat az utóbbi időben, melyek a nagy férfiú egészségi állapotáról oly aggasztó, leverő híreket közöltek. Egyik nap látszólag javult az ősz államférfiu állapota, míg a másik nap már ismét fájdalmas kinok gyötörték, a sirhoz közelebb hozták. Péntek óta vivta haláluságát; szívós természetű rendkívüli makacssággal állott ellene veszedelmes bajának. De végre is győzött a könyörtelen halál, martalékává tette a nagy szellem porhüvelyét. Fájdalmát megszüntette ugyan a szenvedőnek; de nehezen gyógyuló sebet ejtett egy szerető család, nemzet és egyház kebelében.

hire, mintha egész nemzetünk küzdelmeiben egy elevenen mozgó erő szünt volna meg és helyéről nagy üresség tátongana felénk. Egy teljes emberöltőre terjedő korszakot bátran nevezhetünk az ő nevével. Bárhol jelent meg, vezető volt mindig. És midőn a kormány magas polczáról leszállott: befolyása, tekintélye nem csökkent sohasem, még ellenfelei is a legnagyobb hódolattal és elismeréssel adóztak a kitűnő politikusnak, nagy magyarnak, az önzetlen jellemű, puritán gondolkozású igaz kálvinistának.

A magyar nemzet közös gyásza az ő halála.

De nagy veszteség az ő eltávozása magyar ref. Sionunkra. Méltán borultak gyászba

Kolozs sósfürdő.

Tisza Kálmán meghalt — ez a szó oly fájdalmasan érint bennünket, s aggódva kiáltunk fel fájdalmunkban: Ugyan lesz-e ki pótolja helyét a nagy „generális“-nak? Igen, méltán jön ajkunkra a panasz szava, hiszen az ő halála hazánkra pótolhatatlan veszteség. Tisza neve egy iskolát képez a politikai életben, melyről gondolkozhatik bárki, bárhol, de annyi bizonyos, hogy az ország föllendülése az ő nevéhez fűződik; munkásságával Európa szerte felköltötte a nemzetek figyelmét. Az ő neve elválaszthatatlanul össze volt forrva népünk gondolkozásával; az ő egyénisége, az ő megjelenése, az ő szava: tiszteletet parancsoló, lekötő volt mindenkire nézve. Ugy hat reánk az ő halálának

e napokon? Anyaszentegyházunk templomai, méltán szólnak e napon oly búsan templomaink harangjai. A prot. mozgalmak előharcosát, a jótékony nemes alakját, a puritán kalvinizmus kiháló félben levő típusát: méltán siratja a bús harangszó. Azt a nagy egyházi férfit, ki egyházunkat úgy a váltásos napjainkban, mint a jólét, a béke verőfényes óráiban sohasem hagyta el. Politikai szabad szellemű gondolkodásával a legszében párosult a protestáns szabadelvűsége. És ezzel a felvilágosodott szabadelvűséggel igyekezett meggyőzni, meggátolni egyházunk ellen irányuló sötétség lovagjainak támadását, a katolikusoknak aknamunkáját. A legnagyobb odaadással örködtöttegyházunk anyagi,

szellemi jóléte, haladása, boldogulása, *jogai, hite, szabadsága, önkormányzata* felett. Még ifju ember volt, midőn a bécsi kormány hazánk szabadságát tönkretéve, a protestánsok vallásszabadságát is fenyegetni kezdte, kiadta 1859-ben a szeptemberi *pátenset*, melyben önkormányzati jogainkat, vérrel szerzett autonómiánkat megsemmisíteni akarta: *Tisza K.* volt az, *Balogh P.* debreczeni püspökkel együtt, ki e nagy harcban vezérszerepelt. Anyaszentegyházunk ügyes-bajos dolgaiban a legnagyobb szeretettel vett részt mindig, azért szóval-tettel mindig kész örömet harcolt.

És e nagy hazafitól e hithű kálvinistától, búcsut kell vennünk örökre! Porhüvelye nem a mienk többé, az átadatott az anyaföldnek, melyből vétetett; de szelleme itt él közöttünk s fog élni örökre, mely példát ad arra, miképpen kell igazán, önzetlenül szeretni a hazát és anyaszentegyházunkat.

Tisza Kálmán életrajza.

Született *Geszten*, Biharmegyében, 1830. decz. 10-én Atyja *Tisza Lajos*, anyja *Teleki Julia* grófnő volt. Kitünő nevelésben részesült a szülei háznál hol igazi, erős magyar szellem uralkodott, melyet a Tisza gyermekek magokba szíváltak. Midőn bevégezte tanulói pályáját, (1848.) a vallás-közüzetési miniszteriumban lett segéd-fogalmazó. Ez időben tétetett át a kormány Debreczenbe, ő is vele ment, s itt rendes fogalmazó lett. A szabadságharc leverése után külföldön folytatja tanulmányait s ahogy innen haza jött, szülőfaluja választja meg egyházigazgatóvá. Ekkor kezdődik az egyházi életben szereplése. Részt vesz az 1859. *pátens* elleni harcban, mely rendelet megtámadta a prot. egyházak önkormányzati jogait. A világiak közül ő, az egyház részéről *Balogh Péter* debreczeni püspök voltak a szóvivők. Később az *»októberi diploma«* ellen is teljes erejével küzdött, ennek is határozott visszautasítását ajánlotta. 1867-ben választotta el a dunántuli ref. egyházkerület világi gondnokává, s e tisztséget anyaszentegyházunk s saját maga legnagyobb tiszteletére egész haláláig töltötte be. 1860-ban nősült meg, elvette gróf *Dégenfeld Schömburg* Ilonát. 1861. évben képviselőház alelnöke lett, 1865-ben Debreczen képviselője s még az évben Debreczenben tartott országgyűlésen *Ghyczyvel* a balközép vezére 1875-iki fuzióig. (felbomlásig) Ekkor belépett Tisza az ujonnan alakult szabadelvű kormányba és a belügyminiszteri tisztséget fogadta el. Még ez évben miniszterelnök lett, s 15 évig szolgálta az államot mint: pénzügy, belügy és Felsőházi körüli miniszter.

Több kitüntetésben részesült: Grófi címet nyert, mit ő ugyan sohasem viselt, nem fogadta el; továbbá kitüntette a király Szent István-rend nagykeresztjével, s ezen kívül tulajdonosa volt a

német-fekete- és vörös-sasrendjel, az olasz Lazarus-rend, a román csillagrend és a szerb *Takova*-rend nagykeresztjének stb.

72 éves magas kora, s az utóbbi időben felépett veszélyes bajok: nagyon megviselték az ősz államférfiu egészségét s már október óta a nyilvános szerepléstől teljesen visszahúzódott. Hosszu betegsége végre is diadalmaskodott gyenge teste felett, elragadta mindnyájunk nagy bánatára őt közülünk. O Felsőházi — mint írják — midőn meghallotta halála hírért, könyezve így kiáltott fel: *»Mind elhullanak legjobb, legderekabb embereim!«*

Az országgyűlés gyászja.

Hétfőn reggel a képviselőházban a gyűlést az elnök beszéde nyitotta meg; emelkedett hangú beszédben adott kifejezést az országot ért nagy veszteség felett. Még a politikai ellenfelek is a legnagyobb megdöbbenéssel vették tudomásul a hazát ért eme közös gyászt. S midőn az elnök a Ház elé terjesztette amaz indítványát, hogy helyezzen a Ház az elhunyt ravatalára koszorút, a családjához részvét táviratot intézzen s a gesztívégtségén küldöttségileg képviseltesse magát, — a Ház helyeslésével találkozott. *Székely Kálmán* miniszterelnök mélyen maghatottan mondván: *»A nemzetet súlyos veszteség érte, a közéletnek egy nagy alakja tűnt el, harcos dőlt ki; harcos, a ki alkotmányos életünk megnyitását fogva a maga nagy egyéniségével és tevékenységével, Magyarországot újabb történetének minden eseményeivel össze van forrva«.* Csatlakozott az elnök indítványához, melyhez maga részéről csak annyit told, hogy lehetőleg a Ház tagjai testületileg jelenjenek meg a temetésen.

Tisza Kálmán a ravatalon.

A Sándor-utcai Dégenfeld-palota II. emeletének tágas ebédlőjében volt felállítva a ravatal; rajta remek koporsóban feküdt az elhunyt, melynek teteje üveg fedéllel volt elzárva. Az egész terem nehéz fekete posztóval volt behúzva; a szobát még délszaki növények díszítették. A koporsó előtt kis párnán a rendjelek voltak láthatók. A koporsóhoz csak 25-én d. e. 10–12 óráig bocsátottak látogatókat.

A részvét.

Az elhunyt családja iránt általános a részvét. Az ország minden részéről érkeztek táviratok; de úgy a külföldről is nagyszámmal. O Felsőházi megleghangú táviratban kereste fel gróf *Tisza Istvánt*:

»Mély megdöbbenéssel vettem édesatyja elhunytának hírért és teljes szívből osztom a család és az ország gyászát. A boldogult államférfiuban kedvelt hívet vesztettem el, akinek emlékének siron tul is mindenkor hálás kegyelettel fogom megőrizni.«

Ferencz József.

A német császár *Eulenburg* herceg német nagykövet útján a következő részvét táviratot intézte *Tisza István*hoz:

»Ő Felsőházi, a német császár, legkegyelmesebb uram, megbízott, hogy Méltóságodnak kife-

jezzem legőszintébb részvétét ama súlyos veszteség felett, a melyét Méltóságod szenvedett. O Felsőge méltányolja azokat a nagy szolgálatokat, a melyeket a megboldogult hazájának tett és ebben magasztos vigaszt lát fiai és hátramaradottai számára.»

Vilmos német császár szerda délelőtt 9 óra-kor meglátogatta Szögyén-Marich osztrák és magyar nagykövetet és Tisza Kálmán elhunytá felett érett zöszinte részvétét fejezte ki előtte.

Gróf Bülow német kancellár Széll Kálmán miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

»Tisza Kálmán örökre lehunyván szemeit, kérem nagyméltóságodat, legyen meggyőződve arról, hogy a legbensőbbben osztozom Magyarország ezen annyira érdemdu fiának elmúlása felett érzett mély fájdalmában. Gróf Bülow.

Erdélyi ref. egyházkerület a következő táviratot intézte az elhunyt családjához:

»A gyászoló család nagy fájdalmában erdélyi ref. egyházkerületünk is igaz lélekkel osztozik, síratván a bölcsességnek lelkével megáldott vezért, a ki, mint Mózes az Izraelt, vezette népét mindig közelebb az óhajtott jobb jövő felé. Méltóságtok fájdalmát enyhíti annak tudása, hogy a ki a családnak koronája volt, ref. egyházunknak Istentől rendelt örállója vala, annak elhunytát a család és anyaszentegyház mellett egy egész nemzet siratja. A ki a rábizottakban hű és igaz volt, annak fáradt teste bár sirba hanyatlik, de élete és emléke nem enyészik el örökre soha.»

Tömérdek koszorút küldtek a ravatalra. Fejérvári miniszter volt az első, ki koszorút küldött eme felirattal: »Mélyen tisztelt barátjának s egykori főnökének.« — Darányi koszoruján ez a felirat volt: »Tisza Kálmán emlékének, kegyelele jeléül.« Darányi. A képviselőház nagy babér koszoruján ez a felirat állott: Tisza Kálmánnak, a magyar országgyűlés képviselőháza. Széll Kálmán e szavakat íratta koszorujára: »Az egykori vezér, bajtárs és barát felejtethetlen emlékének.«

A temetés

A temetés 25-én d. u. 3 órakor volt Budapesten. Gyászszertartást Antal G. dunántuli ev. ref. püspök végezte. Ez után kivitték a koporsót a keleti pályaudvarra, a honnan különvonat szállította a holttestet Gesztre a családi sírboltba. Itt, mielőtt öröknyugalomra tették volna a nagy halottat, a háznál Berzeviczy A., a sírnál pedig Tallián B. tartottak bucsubeszédet. A temetésen O Felsőge gróf Apponyi Lajos, magyarországi udvarnagy képviselte. A kormány részéről több előkelőség vett részt. Képviselve volt azonkívül nagyszámmal mind az 5 ref. egyházkerület és a többi prot. egyházak küldöttei is nagyszámmal jelentek meg a temetésen.

Most pedig bucsut veszünk tőled »nagy« halott. Legyen nyugalmad csenedesebb, ne oly zaklatott, mint volt földi életed. Mi pedig fájdalomunkban sirunk utánad, mert pótolhatlan a mi veszteségünk. Istenünk téged kérünk, enyhítsd a a mi fájdalmunkat, pótolj ama nagy veszteséget, mely az ő halálával sokat szenvedett egyházunkat

és hazánkat érte. Támasz az ő nyomdokain járó erős, hithű, bátor gyermekeket a hazának, a mi anyaszentegyházunknak, — hiszen oly nagy szükségünk van arra!
(B. F.)

Mai képünkhöz.

A természeti szépségektől dusan megáldott Koloss-fürdőt (Erdélyben) és környékét mutatja mai képünk.

A Mezőség torkában gyönyörű, kies park-helyiség ez, mely minden oldalról szőlőhegyekkel van övezve. Nem is oly régen bozóttal benőtt sós-tó volt kizárólag e hely, ma egy csinosan beépített fürdőtelep. Vízének gyógyhatását ugy a helyiek, mint a vidékiek nagyon jól ismerik és élvezik.

A fürdő-telep fákkal van beültetve, gondosan kezelve, a vendégeknek nyáron kellemes szórakozó helye. A természet e kiváló szépségét, a víz gyógyító erejét ugyan kinek köszönhetjük? Bizony néked bölcs és igaz Isten, szerető Atyánk, ki mindeneket oly ékesen és bölcsen rendeztél. Tied legyen érte a hála és dicsőség!
(B.)

Egyházi élet.

Egy meggondolatlan indítvány. A budapesti mérnök-egyesületben legközelebb felolvasást tart valami: Timon Zoltán nevű ember, ki azzal az indítvánnyal áll elő: a templomok könyvtárakká alakítandók! Kár, hogy ennyit tanult ez az Ur!

Hol az igazság. Würzburgban egy róm. kath. káplán ág. hitv. ev. lett. A most már »eretnek« Endrichről a »Würzburger kath. Sonntag-sblatt« (Würzburgi kath. vasárnapi lap) ezt írja: »a protestánsoknak semmi okuk sincs örvendezni a protestánsná lett Endrichnek, mert jelleme, előélete s minden más, minden egyéb csak nem tisztességes ajánló levél. Csak sajnálni való a szerencsétlen ember! . . . Méltán kérdezhetjük, hol az igazság? . . . Mig a pápás egyház hive volt Endrich, addig tisztességes, becsületes ember volt? s most, hogy lutheránus, már nem az? . . . Az igazság ugy-e bizony ott van, hogy a tisztelt tulsó tábor szereti a hamisságot!!

Szemlélődés czim alatt helyzetünkre nézve egészen találó cikket irt a »Magyar Szó« f. hó 6-iki számába Borsos Károly mezőturi tanár. Szemlélődését a következőleg foglalja össze: »A többség a szüntelenül hangoztatott bajok orvoslásával vagy nem törődik, vagy ha törődik is, beéri a panaszkodással. A kik tenni akarnak, azokat mindenféle akadékoskodással gátolni, visszatartani igyekeznek, vagy öntudatosan, vagy rövidlátásból. A kik tesznek, vagy már tettek is valamit, azokat még inkább bántják, gáncsolják, sőt meggyanusítják, meg is rágalmazzák. És ugyan kik? Azokat, a kik semmit sem tesznek.« Bizony ez így van; de nem jól van így. Valóban itt volna már az ideje, hogy a sok tanácskozás, akadékoskodás és vádaskodás után elvégre a tettek mezejére lépjünk, mert az ellenség ugyancsak szorongat már bennünket mindenfelől.

Tiltakozó gyűlés Londonban. Még a múlt hónapban történt, hogy az angol protestánsok tiltakozó gyűlést tartottak az u. n. Albert-csarnokban. A tiltakozás pedig nem más ellen irányult, mint a következő 4 szándék ellen: 1. a régi királyi eskü megváltoztatása. 2. A mise és a gyónatósziék bevitel a székesegyházba. 3. A jezsuiták behozatala. 4. Az apácza zárdák szaporítása. Kicsoda nem veszi észre, hogy olyan dolgok ellen tiltakoztak, az angol protestánsok, a melyek valóban a protestánsizmus elleni merényletek? . . . Helyes dolog épen ottl De helyes lesz egyebütt is utját állani a papismus terjeszkedésének.

Yegyes hírek.

Tisztelettel kérjük a «Vasárnap» azon t. olvasóit, a kik (1) egy koronát küldtek be, teüát előfizetésök már e hónapban lejár, az előfizetési díjaikat a jövő évnegyedre még e hét folyamán (ápril 1—7.) haladéktalanul küldjék be, nehogy a lap szétküldésében akadály merüljön fel. A kik felhívásunknak nem tessnek eleget, annak lapunkat nem küldhetjük meg!!

Halálos sserencsétlenség. Hajdu-Sámson községben néhány napja F. Szabó László házában Szenes Imréné, az öreg szakácsné épp a vacsorát főzte, amikor egyszerre a konyha padozata leszakadt, s az asszony lezuhant a pinczébe. A másik perczben pedig a konyha négy fala, meg tetőzete omlott be és maga alá temette Szenesné. A közelben levő néhány munkás azonnal hozzálátott a romok eltakarításához, a felismerhetetlenségig összezuzott öreg asszonyt azonban csak harmadnap reggel tudták az óriási téglá tömeg alól kihuzni. A hivatalos vizsgálat folyamatban van.

Siketnéma gyermekek felvétele. Azon szülők, kik 7—12 éves siketnéma gyermekeiket a siketnémák szegedi intézetébe felvétetni óhajtják, felhivatnak, hogy kérvényeiket a siketnémák szegedi intézetének felügyelő-bizottságához czimezve mielőbb küldjék be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatósága szolgál.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. Van-e szőlőbirtokos ki ne ismerné «A szőlő helyes metszése» című könyvet, mely a szőlő metszési módjait tárgyalja. A helyes metszés által fokozzuk szőlőink termőképességét és jövedelmét. E hasznos könyv négy év alatt a harmadik kiadást érte. Irta Maurer János. Megrendelhető a szerzőnél, —

Kecskemét. — Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 50 fillér.

Tolvajok a királyi palotában. A bécsi rendőrség tetten ért két betörőt, akik egy Schmidt nevű kereskedő pinczéjébe lopózkodtak. A betörők hirhedt alakok, akiket már régóta keres a rendőrség. Az egyikről kiderült, hogy az igazi neve Goldstein Miksa Mór, aki tavaly április 13-án Budapesten tartózkodott s az épülő királyi palota udvaráról hat lórét ellopott. Emiatt a főkapitányság elrendelte országos körözését. A másik betörőt Berger Alajosnak hívják. Valószínű, hogy neki is része volt benne.

A román királyné Budapesten. Erzsébet román királyné vasárnap délben egy óraker ismeretlenül keresztülutazott Budapesten, Newwiedbe nagybeteg édes anyjához, a wiedi herczegnőhöz, akinek állapota az utolsó két nap alatt aggasztóra fordult. Hivatalos fogadás nem volt.

A király elutazása. Hatheti budapesti időzése után a király szombat délután 3 óra 45 perczkor elutazott Budapestről.

Edvárd király és London szegényei. Edvárd király azt kívánja, hogy a koronázás alkalmával Londonnak ötszázezer szegénye megvendégtessék. Az erre szükséges költségeket harmincezer font sterlingben irányozzák elő. E szándékának kivitelében a király számít London majorjainak támogatására.

Egy magyar ember sserencsétlensége Amerikában. Egy amerikai magyar lap írja: «Northamptonban a veszedelmes áradásnak egy magyar ember esett áldozatul. Az illető Kukorelli Antal györmegyei származása, aki a víz elől menekülteben fölkapaszkodott egy szál deszkára s a kezébe került léczdarabbal evezni kezdett. A szerencsétlen ember lebukott a vízbe s belefult. Magyarországon özvegy anyja és két bátyja van a vízbefult magyarnak.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A múlt számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: «Lukács XIX. 41.; János ev. XI 35. Zsidókhoz írt lev. V. 7.

Helyesen fejtették meg: Barabás M. (1), Lukács A. (8), Borbély L. (3), Szabó F.-né. (5).

B. S. Utrecht. Köszönjük. A mint látod jön. Szívesen vennénk, ha többször is felkeremnél bennünket. Jókívánataidat köszönöm; levelben bő válasz fog menni. Minden jót!

A VÁSÁRNAP OLVASÓINAK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket elejelettel egyetemben, e rovat vezetője czimére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. márcz. 30.	Máté XXVIII. (1—10) Krisztus feltámadása.
Hétfő	31. Márk. XVI. A feltámadás története.
Kedd ápril.	1. Luk. XXV. 1—30. A husvétii történet.
Szerda	2. Ján. ev. XX. Hogy történt a Kr. feltámadása.
Csüt.	3. Ján. ev. XXI. Kr. feltámadása után lett dolgok.
Péntek	4. Filippi lev. II. Keresztvényi alázatosság. . .
Szomb.	6. Zsolt. 77. Isten kegyelmes és igazságos.

* A kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** czimére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó,) tessék elküldeni

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Hol van megírva az, midőn Jézus magát orvosnak mondja?

Feltámadott az Ur bisonnyal!

Máté XXVII. 64.

Nyomatott Gámán János Örökösé könyvnyomdájában, Kolozsvárt.